

РА ХОРАХТЕ

Горчив детски плач прогони тишината в храма на Атон – дома на слънчевия бог Ра, създателя на света от първичния хаос. Простосмъртните нямаха право на достъп до това свято място.

– Кой смее да влиза тук? – отекна суровият глас на главния жрец на храма.

Плачът се разнесе още по-гръмко, усилен от еката на високите каменни стени. Тънка струя светлина се прокрадна през откренатата врата и срамливо освети облято в сълзи лице на възпълно момченце.

– Аз съм, вуйчо Анен... Аз съм! – промълви задавено в сълзи детето и протегна две пухкави ръчички натам, откъдето долиташе в мрака суровият глас.

– Аменхотеп, Слънчице! Какво правиш тук? – попита приветно гологлавият жрец, познал сина на фараона.

Момчето отвърна със сърцераздирателно хълцане. Анен се приближи, коленичи до него и го прегърна. То се сгуши в пазвата му и обля с бистри сълзи леопардовото му наметало.

– Престани да хлипаш и се дръж достойно! – опита се да го насърчи жрецът. – Принцовете не плачат! Той го притисна към себе си и го замилва нежно. Коравата му гръд стопли изтерзаната душа на момчето. То избърса сълзите и отвърна, хълцайки:

– Вуйчо... Всички ми се подиграват... Не мога да ги търпя повече...

– Вдигни глава, Аменхотеп! Ти си принц на Горен и Долен Египет. Носиш името на баща си – богоравния Аменхотеп Трети. Всеки знае, че то означава „Амон е удовлетворен“. Който дръзне да се подиграва с тези, които носят името на върховния Бог, ще си има работа с мен! – закани се театрално жрецът.

– Не можеш, вуйчо. Много са!... Всички деца от двора ми се надсмиват. Към тях се присъединяват дори и пораснали като теб, но най-много ми се подиграва брат ми Тутмос.

– „Роден от Тот“ е името на брат ти. Лунният бог Тот не може да мери сили с царя на боговете Амон! – отвърна убедено Анен.

Той знаеше, че престолонаследникът Тутмос Пети обича да унижава по-малкия си брат. Изтъкваше непрестанно превъзходството си над него. Първородната му сестра Ситамон – „Щерка на Амон“, често му приглася. Анен беше разочарован, че и недобронамерени придворни са се присъединили към техните подигравки.

– Нима и възрастни ти се подиграват?

– Да, вуйчо. За да се харесат на Тутмос, повтарят думите му, че съм дебел, с продълговата глава, увиснало чене и имам смешно дълги пръсти. Всички ме се надсмиват, че не мога да бягам бързо, да яздя, да пускам точно стрели и да повалям патици с бумеранг. Казват, че ако се кача на колесница, ще се катурна от нея като пъпеш. Най-лошото е, че никой не иска да играе с мен, защото съм грозен...

Анен съзерцаваше с огорчение племенника си. Недоумяваше как може да бъде обявено за грозно едно дете само заради това, че е закръглено, че черепът му е малко издължен или защото пръстите му са дълги?

Принцът вдигна към вуйчо си влажни очи и промълви:

– Само тя не ми се подиграва.

– Коя е тя? – попита изненадан жрецът.

Аменхотеп млъкна. Не искаше да издаде най-съкровенията си тайна. Наложил се Анен търпеливо да изчака, докато момчето събере кураж да отговори.

– Нефертити! – сломено въздъхна след дълго колебание то.

– Нефертити - „Красивата дойде“?!

Разкрил името на любимата си, принцът продължи по-смело:

– Да, „Красивата дойде“! Значи и ти помниш, че така възкликнаха всички, когато Нефертити се появи за първи път в двора. Тя е най-красивата! Виждал ли си по-красива?

- Не, няма по-красива! – отвърна без колебание жрецът.

- Тутмос постоянно иска да играе с нея. Но „Красивата дойде“ страни от него, защото е много надут. Предпочита да играе с мен, а той все ѝ напомня, че скоро ще има харем като татко и тя ще стане първата му държанка.

Анен прикри с длан щастливата си усмивка, осъзнал, че племенникът му възмъжава. Първите пориви на любовта, придружени от вечната ѝ сподвижница – ревността, бяха нахлули в неосквернената му душа.

– Слънчице, ти си най-красивото момче, което някога съм виждал! – заяви жрецът, озарен от светла мисъл. – Децата в двора са слепи, щом не забелязват твоята хубост. Ела с мен! Веднага ще ти я покажа.

Той хвана за ръка малкия принц и го поведе към олтара на храма. Вървеше бавно, с тържествени стъпки. Сякаш изпълняваше сакрален ритуал, а дундестият Аменхотеп се тътреше непохватно подире му. Спряха пред свещената врата на олтара и Анен я отвори без колебание. Жреците се спогледаха с недоумение. Там, при божественото олицетворение на Ра, имаше право да влиза единствено Анен – главният жрец на храма. Никой друг не можеше да се докосва до статуята на Бога. Дори фараонът, наричан от простолюдието „Високата порта“, без предизвестие и дарове в ръце не можеше да се изправя пред нея. Но Анен не беше само първи жрец на Ра. Неотдавна клерикалният съвет го бе назначил за втори жрец на най-могъщия Бог – Амон Ра. Освен това беше и брат на царица Тия – „Великата съпруга на фараона“, „Първа сред първите дами на Горен и Долен Египет“, „Главната наследница“, „Принцесата на всички принцеси“. Отговорните постове и роднинската връзка с Високата порта развързваха ръцете му за множество общоприети забрани. Влязоха в олтара и Анен затвори вратата зад тях. Потънаха тутакси в непрогледен мрак. Обгърна ги натрапчиво лотосово ухание. Аменхотеп се вкопчи във вуйчо си.

– Не бой се. Принцовете не бива да се страхуват от своите божествени покровители! – смъмри го жрецът и открехна таванските щори.

Ярък слънчев лъч се вряза в златната корона на божеството. Тя блесна ослепително и разкъса тъмнината. Могъщо човешко тяло с глава на сокол впери пронизателен поглед в малкия принц. Аменхотеп залитна от боязън и се просна по гръб върху мраморния под. Анен го изправи и с нежен глас му обясни:

– Спокойно, Аменхотеп. Пред теб е само изображението на Ра Хорахте. Изглежда така, защото Ра се е слял с бог Хор и е приел образа му на сокол. Истинският Ра Хорахте сега лети като сокол високо в небето и огрява света със слънчевия си диск Атон. Този храм е земният му дом. Имаш честта да стоиш пред застиналото му олицетворение. Но той е жив. Виж как сияе от радост и пръска светлина, защото е удовлетворен от твоето присъствие. Поздрави го с поклон, принце!

Аменхотеп сведе глава пред божеството и не посмя повече да я вдигне. Анен всячески се стараше да прогони уплахата на детето и продължи да разказва със заинтригуващ тон:

– Ра е първоизточникът на живота. Създал е сам себе си, за да огрее и стопли бездънната пуста и ледена Вселена. После, за да я изпълни с красота, е сътворил всичко, което ни заобикаля, включително и нас двамата с теб. Той кара зърното да никне и с него изхранва всички живи твари. Нямахме как тези думи на това необичайно място да не събудят любопитството на малкия принц. Той се наведе ниско до земята и хвърли оттам боязлив поглед към божеството. Невероятното му

излъчване го порази. Огромното надвесено над него мускулесто тяло, бездънният поглед, слънчевите отблясъци, струящи от короната му, всичко зримо се сля и се завъртя в главата му като пустинен тайфун. Принцът беше хипнотизиран. Стори му се, че Ра Хорахте го издига към небесата бавно, нагоре и все по-нагоре, ала гласът на първожреца го върна в реалността:

– Аменхотеп, трябва да знаеш, че Ра е изпълнен с безгранична обич към всичко, което е създал. Не познава омразата. Не отмъщава дори и на тези, които го хулят, и не спира да ги огрява. Ти, принце, приличаш на него! Затова баща ти Аменхотеп Трети, да бъде вечно жив и да преуспява, и майка ти Тия, да я дарят боговете с дълъг живот, те наричат „Слънчице“.

– Не приличам на него, вуйчо! – тросна се принцът. – Той е мускулест и могъщ, а аз съм малък и дебел.

– Да, могъщ е! Но не заради мускулите. Погледни го внимателно и обърни внимание. Върху короната на главата му грее слънчевият диск Атон. Кръгъл. Безмерно красив! Излъчващ искрящи, дълги лъчи. Именно този слънчев диск го прави могъщ. Ти не си дебел, а закръглен по негово подобие. Дългите ти пръсти са копие на безкрайните му лъчи, а главата ти е удължена като на сокол. Децата, с които си играеш, не забелязват тези божествени признаци, защото са все още малки. Но когато пораснат, ще разберат, че няма по-красив от тебе, защото приличаш изцяло на Ра Хорахте. Тогава ще бъдеш могъщ като него. Ще блестиш като Атон и ще огряваш всички, а те ще се прекланят пред твоята прелест, мъдрост и добрина.

Аменхотеп се взря в диска. С детското си въображение бързо забеляза приликите, за които говореше вуйчо му. Беше поразен. Не можеше да повярва, че наистина прилича на Ра Хорахте, на неговия диск Атон.

– Слушай внимателно – прикани го Анен. – Ще ти разкажа една истинска случка за силата и добрината на този Бог. Тя е от времето, когато дядо ти Тутмос четвърти е бил принц. Неговият по-голям брат бил престолонаследник и се готвил да заеме трона, както се готви твоят брат сега.

- Готви се да ми отнеме Нефертити! – прекъсна го Аменхотеп.

- Слушай, слушай! – продължи Анен. – Това е много интересна история. Принц Тутмос Четвърти отишъл на лов за лъвове в пустинята край Менефер. Спрял за почивка под сянката на сфинкса Кафра. Той бил издигнат, за да олицетворява как Ра пази от похитители гробницата на могъщия фараон Хуфу. Докато принцът си почивал, заспал и сънувал. В съня му се явил Ра с образ на сфинкса Кафра. Обещал му, че ще го направи фараон, ако го освободи от затискащите го пясъци на пустинята. Събудил се Тутмос и наредил на царския ясновидец да разгадае съня му. Ясновидецът заявил, че обещанието на Ра ще се сбъдне, ако принцът изпълни молбата му. Дядо ти я изпълнил. Станал фараон и заповядал тази случка да бъде записана, за да се помни от поколенията. И днес всеки, който е грамотен като теб, може да я прочете върху каменната плоча под големия сфинкс край Менефер.

- Аз мога да чета, а брат ми Тутмос все още не може, въпреки че е по-голям от мен. Научи ме най-старият писар в Двете земи - Аменофис. Ти нали го познаваш?

- Та кой не познава Аменофис? – удиви се Анен. – Той е най-мъдрият съветник на баща ти - Високата порта.

- Какво пише на тази плоча? Искам да знам, защото, ако знам, и аз мога да стана един ден фараон. Тогава Нефертити ще е моя съпруга. Не на брат ми, който ми се подиграва, а дори не знае да чете.

Този път Анен не скри усмивката си. Точно този въпрос очакваше, за да обнадее любимия си племенник. Сложи ръце на кръста и зарецитира тържествено:

- Видение в съня облада принц Тутмос Четвърти в часа, когато Ра грееше в зенита си. Той откри величеството на своя почитаем Бог да говори със собствената си уста така, както баща говори със

своя син, казвайки: „Ела насам! Съгледай ме, Сине мой Тутмос. Виж, аз съм твоят баща Ра, превъплътен в сфинкса Кафра. Изпаднал съм в беда. Помогни ми и аз ще ти поверя своето царство на Земята, за да оглавиш живите. Ще носиш и двете корони на трона. Бялата и червената. Земята с духа си ще бъде твоя по цялата си дължина. Дотам, докъдето я огрява моят диск Атон, символ, че съм господар на всички. Твои ще бъдат богатата на Двете земи, великото подчинение на всички страни и устойчивостта на дълга последователност от години... Желанието ми е отправено към теб. Стани спасител на болнавите ми крайници. Пясъкът на пустинята ги е затрупал. Освободи ги от него. Бъди мой защитник. Направи това, което пожелах, и аз ще бъда с тебе.” Когато Ра завърши думите си, синът на фараона се събуди. Той запомни словата на своя Бог, за да ги разкаже на фараоновия ясновидец. Ясновидецът потвърди, че ще се сбъднат думите на Ра. Тогава принцът каза: „Елате! Нека побързаме към гарнизона в града. Да доведем войниците тук, за да изпълнят желанието на Ра. А ние ще го уважим, като дарим сфинкса му Кафра с волове и пресни зеленчуци.”

Анен спря, за да си поеме въздух.

– Защо млъкна? – сърдито попита Аменхотеп. – Продължавай! Искам да знам как точно принц Тутмос Четвърти е станал фараон вместо брат си!

Жрецът продължи удовлетворен, че най-сетне бе успял да избави принца от страданието му:

– Под зоркото око на Тутмос войниците работили денем и нощем. Не спрели, докато не отместили и последната песъчинка от лапите на сфинкса. В този миг пристигнал вестносец. Паднал на колене пред дядо ти и му съобщил, че трябва незабавно да се върне в двора, защото баща му – фараонът Аменхотеп Втори, внезапно починал. Престолонаследникът също лежал на смъртен одър. Той – Тутмос Четвърти, бил провъзгласен за фараон...

Аменхотеп ахна от възхищение. Разказът оживя в необузданата му фантазия. Представи си как с помощта на Атон и той става фараон, въпреки че брат му е престолонаследник. Тогава Нефертити щеше да бъде само негова. Гласът на първожреца секна мечите му:

– Ето колко могъщ е богът, на когото приличаш. Не се срамувай от своята пълнота. Гордей се с нея. Тя разкрива, че си част от Ра, от неговия слънчев диск Атон. Той е осветил семето, което баща ти е посял в утробата на великата ти майка. Ти си заченат от Ра. Обещай ми, че няма да плачеш.

- Няма!

- И още нещо! Обещай, че на никого няма да кажеш къде сме били, какво сме говорили и що си видял!

– Обещавам!

- Дори и на Нефертити?

– Дори и на нея! - потвърди принцът и замечтано попита: – А какъв е този гадател и има ли ясновидци като него сега? Искам и аз да се срещна с такъв гадател, за да му разкажа моите сънища.

– Разказват, че преди да дойде в Египет, този ясновидец е бил пастир в Ханаанската земя. Там го наричали Йосиф. Довел в Двете земи баща си заедно с всички свои семитски роднини. Бягали от изнурителна суша. Благодарение на гадателските си способности и уменията си да ръководи станал дори везир. Фараонът сменил семитското му име с египетско. Нарекъл го Цафнатпанеах - „Спасител на века”, защото избавил Двете земи от множество бедствия. Умрял в слава по времето на дядо ти Тутмос Четвърти. Балсамирали го и го положили с почести в гробница. Мястото му заел сплетникът Хепу. Той завидял на своя предшественик и на преуспяващите му сънародници. Решил да обсеби богатствата им. Подшушнал на дядо ти, че семитите се готвят да заграбят властта, както направили някога хиксосите. Разгневил се всемогъщият Тутмос Четвърти. Наченал жестоки гонения срещу семитите. И до днес те са най-онеправданите в Египет. Възлагат им най-тежката работа. Работят насила в кариерите и пекат глинени тухли под лъчите на горещото слънце.

– Защо? – попита удивен Аменхотеп. – Та нали семит е предсказал на дядо, че ще стане фараон? Анен се затрудни. Този отговор не беше лесен. Още повече за едно малко момче.

– Не мисли за това, принце – смотолеви той. - Когато забогатееят, хората стават властолюбиви, дребнави, завистливи и още по-алчни. Издигни се над тяхното несъвършенство! Бъди като Ра, който се издига високо над всичко и той ще те възкачи на трона. Тогава направи така, че лъчите му да стоплят сърцата на всички хора и прогони завинаги злобата, завистта и алчността...

След тази случка Аменхотеп се прибра в стаята си горд от своята прилика с Ра. Не искаше никой да го безпокои. Дори не се яви пред баща си – фараона, за да му пожелае спокойна нощ. Зави се през глава и се престори на заспал. Дълго мисли и се въртя неспокойно в леглото. Накрая се унесе в тревожен сън. Присъни му се Нефертити. Тя играеше с него, но брат му Тутмос се появи отнякъде и ѝ каза: „Красавице, която дойде, вече ми принадлежиш! Идвам да те взема, защото от днес аз управлявам Двете земи, а ти си моята първа съпруга. Ела! Ще те отведе в своята постеля. Там завинаги ще ни свърже Мин – богът на страстта.“ Нефертити се изправи със сълзи в очите. Тутмос я поведе за ръка въпреки явното ѝ нежелание. Тя влачеше крака и се обръщаше за помощ към Аменхотеп, ала той беше безсилен.

Малкият принц се събуди ужасен от кошмара. Разплака се. Уплашена, дойката тутакси притича да го утешава. Той не престана да плаче въпреки нейните ласки. Тъжните му вопли прогониха нощната тишина. Царица Тия отвори тревожно очи. Стана и тихо влезе в стаята му. Прилекна кротко до него и го обсипа в сумрака с нежни целувки. Напоследък ѝ се случваше често да утешава наранената от обиди нежна душа на сина си.

– Не плачи, Слънчице! – промълви тя. – Не си дебел, а само малко по-пълен от другите. Престани да вярваш на злостните думи на Тутмос и Ситамон, които малчуганите от двора повтарят като папагали. В Двете земи няма по-хубаво и по-умно момче от теб.

Щом чу думата „слънчице“, принцът се сети за Ра Хорахте и слънчевия диск Атон, дето блести на главата му. Спомни си, че обеща на вуйчо си да не плаче и веднага престана да хълца. Прегърна майка си и ѝ каза:

– Мила мамо! Прости ми, че те събудих. Обещавам, че това е за последен път! Няма да плача повече. Принцовете не плачат! Не съм дебел. Закръглен съм като слънчевия диск Атон на Ра Хорахте и се гордея с това. Моля те, върви и си легни. Обичам те!

Тия се изуми, осъзнала, че синът ѝ възраства. Сърцето ѝ се изпълни с умиление. Тя напусна стаята му просълзена. Аменхотеп Четвърти погледна към отвора за проветрение в тавана. Оттам се процеждаше мъждукаща светлина. Принцът се изправи и съзря през него късче черно небе, обсипано с блестящи звезди. Загледа се в тях. Бяха закръглени досущ като него.

- Да не би и те да са малки слънца? – запита се на глас той.

Съзерцава ги дълго как потрепват от радост. Стори му се, че танцуват в негова чест. Когато се умори да им се наслаждава, кротко се уви в постелята си и блажено заспа. Този път сънува хубав, много хубав, възможно най-хубавия сън.

В един прекрасен ден сънят му се сбъдна.